

УДК 336.144:332.012.332-048.58(477+438+44)
JEL Classification: H69, H82

О. С. Білоусова,
кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник,
відділ державних фінансів,
ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України",
E-mail: Bilousova.os@gmail.com

Альтернативи використання доходів від управління державною власністю

У статті проаналізовано доходи, отримані від управління об'єктами державної власності в Україні, та напрями їх використання. Узагальнено досвід країн ЄС щодо управління державною власністю. Запропоновано альтернативи розподілу доходів від державної власності залежно від рівня боргових зобов'язань держави та потреб фінансування розвитку інноваційної економіки. Розроблено пропозиції щодо удосконалення статистики доходів та видатків Державного бюджету України.

Ключові слова: державна власність, доходи і видатки державного бюджету, державний борг, бюджетні інвестиції, бюджетна статистика.

Проблеми цільової спрямованості та ефективності використання ресурсів, отриманих від управління об'єктами державної власності, є надзвичайно актуальними в умовах дефіциту бюджетних коштів, зростання видатків на погашення й обслуговування державних боргів, необхідності державної підтримки процесів розвитку економіки. Одним із заходів щодо вирішення цих проблем є законодавче закріплення напрямів використання таких ресурсів, а також порядку формування і розкриття інформації про них у бюджетному обліку, звітності та бюджетній статистиці.

Дослідження проблем управління державною власністю в частині напрямів використання доходів, отриманих від приватизації державного майна, оренди, концесії, продажу об'єктів державної власності, а також бюджетних надходжень – частини чистого прибутку державних підприємств, дивідендів на державну частку у статутному капіталі корпорацій, коштів від продажу державного пакету акцій державних акціонерних товариств, корпоративних підприємств, здійснюються багатьма науковцями, політиками та практиками. Найбільше уваги приділено розподілу доходів, отриманих від приватизації, оскільки рішення про розподіл цих коштів щорічно визначаються урядом.

Доходи від приватизації державного майна, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1993 р. № 67, зараховувалися до позабюджетного державного фонду приватизації. Фонд було створено з метою накопичення та управління коштами, які надходили від продажу об'єктів приватизації загальнодержавної власності. Положення про позабюджетний державний фонд приватизації визначало можливі напрями використання коштів, зокрема на:

- погашення внутрішнього державного боргу;
- кредитування технічного оновлення реконструкції приватизованих підприємств;
- створення нових робочих місць;
- поповнення валютного резерву Національного банку України [1].

За даними Фонду державного майна України, кошти з позабюджетного державного фонду приватизації перераховувалися до державного бюджету (близько 90% надходжень від приватизації за звітний рік), на розвиток підприємництва (до 1%) та інші цілі, пов'язані з проведенням приватизації [2–3].

К. Бачинська зазначає, що на перших етапах приватизаційного процесу головними завданнями були структурні зміни в економіці, створення ринкових умов господарювання, а починаючи з 2000-х років, приватизація використовувалась як додаткове джерело покриття дефіциту державного бюджету. Досі існує гостра необхідність переорієнтації приватизаційної політики Уряду та Фонду державного майна України, її переходу від фіскальної до інвестиційної, що надасть можливість залучити як вітчизняних, так й іноземних інвесторів до вдосконалення виробництва, сприятиме розвитку приватизованих підприємств тощо [4, с. 76–77].

На сьогодні кошти, одержані від приватизації державного майна, є джерелом фінансування бюджетного дефіциту, інші надходження від управління державною власністю зараховуються до складу загального та спеціального фондів Державного бюджету. Доходи, одержані від відчуження об'єктів комунальної власності, та інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації, зараховуються до спеціального фонду місцевих бюджетів, які направляються на спеціальні видатки. Аналітичні рахунки ведуться в розрізі бюджетів за відповідним кодом класифікації доходів бюджету [5].

Відсутність вимоги щодо відокремленого відображення формування, розподілу та використання доходів від приватизації та інших операцій з управління об'єктами державної власності призводить до непрозорого використання таких доходів. Наслідком цього є витрачання коштів, отриманих від приватизації, на цілі, не пов'язані з бюджетними інвестиціями в економічну діяльність, а на точне фінансування соціальної сфери.

В. Геець акцентує увагу на доцільності використання доходів від приватизації та частини надходжень від володіння державним майном (дивіденди, відсотки, орендна плата тощо) на фінансову підтримку підприємств, які залишаються під державним контролем, з метою забезпечення їх модернізації, що відповідає ідеології інвестиційно залежної моделі економічного зростання [6].

На важливість для будь-якої країни спрямування доходів від приватизації на погашення частини боргу та збільшення інвестицій у галузі, які є критичними для майбутнього зростання, вказував В. Шюссел. Кожна країна має дбати про розсудли-

ве використання доходів від приватизації і неприпустимість фінансування за їх рахунок поточних витрат [7]. При цьому актуалізуються проблеми розподілу таких коштів, вибору форми бюджетної акумуляції та напрямів їх використання, а також відображення цих операцій у бюджетному обліку, звітності та бюджетній статистиці.

Метою статті є дослідження альтернативи використання доходів від управління державною власністю та розроблення з урахуванням зарубіжного досвіду пропозицій щодо удосконалення бюджетної статистики доходів та видатків Державного бюджету України.

У бюджетній статистиці доходи від приватизації та управління державною власністю відображаються у складі джерел фінансування бюджету та податкових і неподаткових бюджетних надходженнях, відповідно. Для здійснення оцінки обсягу таких надходжень проаналізовано дані зведеного бюджету України (табл. 1, складено автором за даними, наведеними на офіційному сайті Державної казначейської служби України [8]).

Таблиця 1

Доходи від управління об'єктами державної власності в Україні у 2012 – 2016 рр.

(млн грн)

Показники	Роки	2012	2013	2014	2015	2016
Податок на прибуток підприємств і організацій, що перебувають у державній власності*		10 611,5	1 829,6	1 039,6	4 164,0	8 485,6
Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності*		443,3	425,3	139,4	587,0	230,5
Доходи від власності та підприємницької діяльності*, у тому числі:		32 808,6	33 744,2	28 806,8	71 563,0	53 364,5
Частина чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність		6 483,5	2 489,2	3 432,6	7 321,6	11 956,0
Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном*		1 777,4	2 011,3	1 716,0	2 015,6	1 888,4
Надходження від приватизації державного майна**		6 763,5	1 480,0	466,9	151,5	188,9
Усього		52 404,3	39 490,4	32 168,6	78 481,0	64 157,8

Примітки: * дані розділу I “Доходи” річного Звіту про виконання зведеного бюджету;

** дані розділу IV.1 “Фінансування за класифікацією фінансування бюджету за типом кредитора” річного Звіту про виконання зведеного бюджету

За період 2012–2016 рр. загальний обсяг доходів від управління об'єктами державної власності становив 266,7 млрд грн, зі збільшенням майже вдвічі номінальної величини чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, та дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, з 6,5 млрд грн у 2012 р. до 12 млрд грн. Бюджетні надходження від подат-

ку на прибуток підприємств і організацій, що перебувають у державній та комунальній власності, зменшилися з 10,6 млрд грн у 2012 р. до 1,0 млрд грн у 2014 р. та суттєво зросли майже до 8,5 млрд грн у 2016 р. У 2015–2016 рр. зменшилися надходження від приватизації, а за весь аналізований період вони скоротилися майже у 36 разів. Загальний обсяг доходів від управління об'єктами державної власності у 2016 р. порівняно з 2015 р. зменшився на 14 млрд грн та становив 64 млрд грн. Обмеже-

ність таких доходів потребує підвищення рівня ефективності їх використання для цілей розвитку економіки та посилення стимулюючого впливу на інвестиційні процеси в країні.

Розкриття інформації про напрями використання цих державних ресурсів дозволило б забезпечити дотримання принципів бюджетної системи України, зокрема: публічності та прозорості; ефективності та результативності [9], а також керівних принципів ОЕСР з корпоративного управління для підприємств з державною участю [10].

З метою удосконалення бюджетної статистики в частині відображення доходів та видатків Державного бюджету України в роботі досліджено зарубіжний досвід на прикладі Франції та Польщі.

Доходи від управління державною власністю у Франції формуються відповідно до закону про приватизацію (№ 86-912 від 06.08.1986 р., зі змінами), рішень Сенату щодо забезпечення державних інвестицій на відповідний рік шляхом продажу: державних пакетів акцій, інвестиційних сертифікатів, інших цінних паперів, прав, якими володіє держава; державної частки у статутному капіталі підприємств [11].

Відповідно до бюджетного законодавства Франції, надходження від управління державною власністю зараховуються на спеціальний цільовий рахунок “Державні фінансові інвестиції” [12]. Управління рахунком та загалом фінансовими інтересами держави здійснюють Міністр фінансів у частині контролю над зарахуванням та викорис-

танням коштів і Міністр економіки за допомогою Агентства l’Etat (APE) у частині управління державним майном. Основними напрямками використання коштів, згідно із законодавством, є:

- придбання державою акцій, інших цінних паперів, паїв, прав стратегічно важливих та перспективних підприємств, а також прибуткових компаній, акції яких суттєво покращуватимуть прибутковість державного портфеля;
- фінансування державного боргу, інших боргових зобов’язань держави;
- фінансування державного банку та фондів розвитку (венчурного тощо),
- державна підтримка створення та запровадження інновацій, “зелених”, екологічних технологій тощо.

Якщо на перших етапах приватизації – 1986–1988 рр., 1993–2007 рр., –упродовж яких було приватизовано такі об’єкти, як національний телеканал TF1 (4,4 млрд франків), банк BNP (12,8 млрд франків), банк Societe Generale (17,2 млрд франків), газово-енергетичні компанії Suez (14,9 млрд франків), Elf-Aquitaine, компанії Total, PECHINEY, Usinor-Sacilor, Compagnie generale maritime та ін. [13]), значна частина коштів була спрямована на погашення державного боргу, то останніми роками здійснюються інвестиції у перспективні для економіки сфери (розвиток низьковуглецевих технологій) та на підтримку стратегічно важливих виробництв, насамперед ядерної енергетики [14] (табл. 2, складено автором за даними [15]).

Таблиця 2
Спеціальний цільовий рахунок “Державні фінансові інвестиції” у Франції, 2015–2017 рр.
(млн євро)

Показники	Роки	2015	2016	2017
Надходження коштів цільового рахунку				
Доходи від приватизації		2 175,0	2 400,0	2 300,0
Дивіденди від державної власності		3 700,0	3 289,0	2 700,0
Ресурси Державного пенсійного фонду		–	–	0,7
Аванси місцевих органів влади		–	–	0,8
Усього надійшло на рахунок		5 875,0	5 689,0	5 001,5
Напрями використання коштів цільового рахунку:				
Інвестиції у: модернізацію атомної промисловості – Areva; виробництво низьковуглецевої енергії – EDF Group, розвиток Французької лабораторії фракціонування і біотехнології та інших компаній		1 150,0	2 700,0	6 355,0
Збільшення капіталу банків розвитку		56,0	15,0	145,0
Підтримка Французького агентства розвитку		280,0	280,0	0,0
Придбання акцій (Areva, PSA Peugeot Citro n Group)		1 187,2	321,0	0,0
Підтримка венчурного фонду		10,0	10,0	
Погашення державного боргу		4 000,0	2 000,0	0,0
Надання кредитів				0,3
Усього витрачено		6 683,2	5 326,0	6 500,3
Залишок на рахунку (у 2016–2017 рр. – розрахунковий обсяг на початок року)		2 404,0	2 767,0	1 268,2

У 2015 і 2016 роках зі спеціального цільового рахунку на погашення державного боргу було спрямовано по 6 млрд євро, що становило, відповідно, 60% та 38% від загального обсягу витрачених коштів. Це фінансування пов'язано з високим рівнем валового боргу сектору загальнодержавного управління Франції, який у зазначені роки становив близько 96% ВВП [16].

Станом на початок 2017 р. у Франції державний сектор економіки, що є найбільшим порівняно з іншими країнами ОЕСР і включає 1800 державних підприємств, холдингів, акціонерних товариств, у статутному капіталі яких є державна частка, був оцінений Рахунковою палатою Франції у 98,9 млрд євро [17]. Частка робочої сили, зайнятої у державному секторі, становить близько 10% від загального числа зайнятих у країні.

Президент Франції Е. Макрон наголошує на необхідності прийняття Плану продажу державних акцій упродовж 2017–2022 рр. на суму близько 10 млрд євро щорічно [18]. Доходи від продажу державного портфеля будуть спрямовуватися для надання допомоги компаніям на інвестування в інновації (зокрема, у технології майбутнього, серед яких мікроелектроніка, нові матеріали, фотоніка, фотоелектрика, біотехнології та ін., що формуватимуть основу оновлення промисловості). Управління державним майном у країні здійснюється:

1) Державним агентством при Міністерстві економіки та фінансів Франції, що регулює державний акціонерний капітал (L'Agence des participations de l'état) – 91 підприємство [19];

2) Агентством державних холдингів – 922 підприємства (зокрема, SOGEPAR, що інвестує в європейські аерокосмічні технології, а також Orange, La Poste, EDF, Engie, Thales, Safran, PSA, Renault, FdJ та ін.) [20]. Агентство підтримує холдинги, які створили венчурні відділи для розробки інновацій та екосистем з перспективними стартапами для зростання компаній;

3) Інвестиційним державним банком Bpifrance – 707 підприємств. Основними завданнями банку є підтримка інноваційної діяльності підприємств, страхування експорту [21].

У Франції також існують фонди розвитку, які здійснюють фінансування інвестиційних проєктів. Зокрема, Caisse nationale de l'industrie упродовж усього періоду існування здійснює підтримку основних змін у французькому суспільстві (1816–1870 рр. – соціальні програми, будівництво доріг та каналів, інвестиції у промисловість; 1870–1945 рр. – соціальні та інфраструктурні програми; 1945–2005 рр. – програми з модернізації країни; 2005–2010 рр. – програми екологічного спрямування “Екологічний виклик”; 2010–2016 рр. – інвестиційні програми майбутнього, зокрема проєкти розвитку для розгортання широкосмугового

зв'язку; з 2016 р. – підтримка основної державної політики для стимулювання зростання, зайнятості, економічного і територіального розвитку) [22]. У 2016 р. цим Фондом (зі статусом державного банку, який координує свою діяльність із Сенатом) видано кредитів на суму 17,3 млрд євро для фінансування пріоритетних проєктів, що представляють інтерес для держави.

Відповідно до законодавства Польщі, дохід від приватизації розподіляється державою за такими напрямками [23]: Реституційний фонд, Фонд реструктуризації, Фонд польської науки і технологій, Демографічний резервний фонд, резерв для цілей державного володіння, а також на сприяння реструктуризації оборонної промисловості та процесів технічної модернізації польських збройних сил тощо. У Польщі погашення державного боргу за рахунок доходів від приватизації не передбачено, оскільки рівень валового боргу сектору загальнодержавного управління у 2015 та 2016 роках становив, відповідно, 51% та 54% ВВП [16].

Акумуляція на спеціальному бюджетному рахунку коштів, отриманих від приватизації та інших видів управління об'єктами державної власності, їх розподіл і цільове використання, а також законодавче закріплення певної пропорції розподілу коштів є доцільним для України, оскільки за обмежених бюджетних ресурсів та високого рівня боргової залежності це дозволить створити передумови для розвитку економіки й забезпечення бюджетної стійкості.

Україні, як і багатьом іншим країнам світу доцільно спрямовувати доходи, отримані від управління об'єктами державної власності, на фінансування державних інвестицій у створення і запровадження інновацій, модернізацію реального сектору економіки. Однак за наявності високого рівня державних боргів раціональний розподіл отриманих доходів має передбачати, в першу чергу, погашення внутрішніх боргових зобов'язань. Погашення лише зовнішніх боргів за рахунок ресурсів, отриманих від приватизації, створюватиме ризики розбалансованості платіжної системи, зменшення обсягів фінансового забезпечення інвестиційних процесів національної економіки. При цьому важливим є формування програми поетапного скорочення державного боргу, проведення економічних реформ для відновлення та нарощування темпів економічного зростання, скорочення державних витрат для забезпечення первинного профіциту бюджету, а також складання відповідного плану консолідації державних фінансів.

Отже, сформулюємо висновки за результатами дослідження:

1. Альтернативами використання доходів від управління державною власністю є погашення внутрішнього державного боргу, фінансування створення й запровадження інновацій та співфі-

нансування з приватними суб'єктами господарювання модернізації реального сектору економіки на інноваційній основі.

2. Пропонується запровадити ведення спеціального рахунку в рамках бюджету для виокремлення формування та використання коштів, отриманих від приватизації та інших видів управління об'єктами державної власності.

3. З метою вдосконалення бюджетної статистики доходів та видатків Державного бюджету України вважаємо за доцільне доповнити річний

звіт про виконання бюджету додатком, що відображатиме обсяг акумульованих за рік коштів (на спеціальному рахунку в рамках бюджету) у розрізі джерел формування та обсяг витрачених коштів за напрямками використання у розрізі інвестиційних проектів.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі має бути уточнення методичного забезпечення бюджетної статистики видатків на управління об'єктами державної власності.

Список використаних джерел

1. Положення про позабюджетний державний фонд приватизації: постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.1993 р. № 67 (втратило чинність у 2012 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/67-93-%D0%BF>
2. Звіт Фонду державного майна України про виконання Державної програми приватизації у 2000 році. Довідка про надходження та використання коштів позабюджетного Державного фонду приватизації за 2000 рік. URL: <http://www.spfu.gov.ua/userfiles/pdf/2000.pdf> (дата звернення 10.05.2017).
3. Звіти Фонду державного майна України про виконання Державної програми приватизації. URL: <http://www.spfu.gov.ua> (дата звернення 10.05.2017).
4. Бачинська К. В. Перспективи державної приватизаційної політики // Збірник наукових праць ОРІДУ. 2014. Вип. 2 (58). С. 74–77.
5. Порядок перерахування до бюджетів коштів, одержаних від приватизації майна: наказ Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України від 30.12.2015 р. № 1271/2065. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0139-16> (дата звернення 17.05.2017).
6. Гець В. М. Від квазіринку до ринку та інвестиційного зростання // Дзеркало тижня. 2015. 21–27 серпня. № 34. URL: <https://dt.ua/macrolevel/vid-kvazirinku-do-rinku-ta-investiciynogo-zrostannya-.html>
7. Schüssel, W. (2014). Why Europe Needs to Put Privatization Back on the Agenda. URL: <http://www.theglobalist.com/why-europe-needs-to-put-privatization-back-on-the-agenda/>
8. Державна казначейська служба України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index> (дата звернення 17.05.2017).
9. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 10.05.2017).
10. OECD (2015), *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 2015 Edition*, OECD Publishing, Paris. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264244160-en>
11. Loi № 86-912 du 6 août 1986 relative aux modalités des privatisations. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068977&dateTexte=19970101#LEGISCTA000006084257>
12. L'article 21 de la loi organique relative aux lois de finances (LOLF) du 1er août 2001 prévoit un compte d'affectation spéciale (CAS) intitulé « Participations financières de l'État ». URL: http://www.senat.fr/rap/a15-165-9/a15-165-9_mono.html#toc44
13. Lehot, M. (2013). Privatisations. La grande vague des années 80-90. URL: <http://www.ouest-france.fr/economie/privatisations-la-grande-vague-des-annees-80-90-272238>
14. Rapports annuels et plaquette de présentation. 2016. URL: <https://www.economie.gouv.fr/commission-participations-transferts/publications>. <https://www.economie.gouv.fr/files/rapportannuelcpt2016.pdf>
15. Projet de loi de finances pour: Participations financières de l'État. URL: http://www.senat.fr/rap/a13-157-9/a13-157-9_mono.html
16. General government gross debt % of GDP. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdde410&plugin=1>
17. La Situation Et Les Perspectives Des Finances Publiques Audit. Juin 2017. URL: https://www.ccomptes.fr/sites/default/files/2017-07/20170629-RSPFP_0.pdf
18. Is Emmanuel Macron serious about privatisation? *The French state is mismanaging its valuable corporate assets* / Economist: Aug 3rd 2017. URL: <https://www.economist.com/news/business/21725797-french-state-mismanaging-its-valuable-corporate-assets-emmanuel-macron-serious-about>
19. Agence Des Participations De L'état. Incarner l'État actionnaire. URL: <https://www.economie.gouv.fr/agence-participations-etat>

20. Rapport D'activité L'Agence des participations de l'État. URL: <https://www.economie.gouv.fr/l-ape-publie-son-rapport-d-activite-2015-2016>
21. Bpifrance. URL: <http://www.bpifrance.fr/A-la-une/Actualites/Bilan-d-activite-2016-24-4-milliards-d-euros-injectes-dans-l-economie-30933>
22. Caisse nationale de l'industrie. URL: <http://200ans.caissedesdepots.fr/>. <http://www.caissedesdepots.fr/2016-aujourd'hui-et-demain>
23. Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. "O komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych". URL: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19961180561>

References

1. Polozhennia pro pozabiudzhethnyj derzhavnyj fond pryvatyzatsii: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.01.1993 №67 (vtratylo chynnist' u 2012). [Regulation on the non-budget state fund of privatization. The resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 27.01.1993 № 67 (has expired in 2012)]. *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/67-93-%D0%BF> [in Ukraine].
2. Zvit Fondu derzhavnoho maina Ukrainy pro vykonannya Derzhavnoi prohramy pryvatyzatsii u 2000 rotsi. Dovidka pro nadkhodzhennia ta vykorystannia koshtiv pozabiudzhethnoho Derzhavnoho fondu pryvatyzatsii za 2000 rik. [Report of the State Property Fund of Ukraine on the implementation of the State Privatization Program in 2000. Certificate of receipt and use of extrabudgetary State Privatization Fund for 2000]. *www.spfu.gov.ua*. Retrieved from <http://www.spfu.gov.ua/userfiles/pdf/2000.pdf> [in Ukraine].
3. Zvity Fondu derzhavnoho maina Ukrainy pro vykonannya Derzhavnoi prohramy pryvatyzatsii. [Reports of the State Property Fund of Ukraine on the implementation of the State Privatization Program]. *www.spfu.gov.ua*. Retrieved from <http://www.spfu.gov.ua> [in Ukraine].
4. Bachynska, K. V. (2014). Perspektyvy derzhavnoi pryvatyzatsiinoi polityky [Prospects of state privatization policy]. *Zbirnyk naukovykh prats ORIDU – Collected works of ORIPA*, 2 (58), 74–77 [in Ukraine].
5. Poriadok pererakhuvannia do biudzhetyv koshtiv, oderzhanykh vid pryvatyzatsii maina: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy, Fondu derzhavnoho maina Ukrainy vid 30.12.2015 r. № 1271/2065 [The order of transfer to the budgets of funds received from the privatization of property: the order of the Ministry of Finance of Ukraine, the State Property Fund of Ukraine dated December 30, 2015 № 1271/2065]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0139-16> [in Ukraine].
6. Heiets, V. M. (2015). Vid kvazirynku do rynku ta investytsiinoho zrostantia [From quasi-market to market and investment growth]. *Dzerkalo tyzhnia – Mirror of the week. dt.ua*. Retrieved from https://dt.ua/macrolevel/vid-kvazirinku-do-rynku-ta-investiciynogo-zrostantia-_html [in Ukraine].
7. Schüssel, W. (2014). Why Europe Needs to Put Privatization Back on the Agenda. *www.theglobalist.com*. Retrieved from <http://www.theglobalist.com/why-europe-needs-to-put-privatization-back-on-the-agenda/> [in English].
8. Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. Ofitsiyni veb-sait [Treasury of Ukraine. Official Site]. *www.treasury.gov.ua*. Retrieved from <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index> [in Ukraine].
9. Biudzhethnyi kodeks Ukrainy vid 08.07.2010 r. № 2456-VI [The Budget Code of Ukraine dated July 8, 2010 № 2456-VI]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
10. OECD (2015), OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 2015 Edition, OECD Publishing. *dx.doi.org*. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1787/9789264244160-en> [in English].
11. Loi № 86-912 du 6 août 1986 relative aux modalités des privatisations. *www.legifrance.gouv.fr*. Retrieved from <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006068977&dateTexte=19970101#LEGISCTA000006084257> (expired in 2015) [in French].
12. L'article 21 de la loi organique relative aux lois de finances (LOLF) du 1er août 2001 prévoit un compte d'affectation spéciale (CAS) intitulé "Participations financières de l'État". *www.senat.fr*. Retrieved from http://www.senat.fr/rap/a15-165-9/a15-165-9_mono.html#toc44 [in French].
13. Lehot, M. (2013). Privatisations. La grande vague des années 80-90. *www.ouest-france.fr*. Retrieved from <http://www.ouest-france.fr/economie/privatisations-la-grande-vague-des-annees-80-90-272238> [in French].
14. Rapports annuels et plaquette de présentation. 2016. *www.economie.gouv.fr*. Retrieved from <https://www.economie.gouv.fr/commission-participations-transferts/publications> [in French].
15. Projet de loi de finances pour: Participations financières de l'État. *www.senat.fr*. Retrieved from http://www.senat.fr/rap/a13-157-9/a13-157-9_mono.html [in French].
16. General government gross debt % of GDP. *ec.europa.eu*. Retrieved from <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdde410&plugin=1> [in English].
17. La Situation Et Les Perspectives Des Finances Publiques Audit. Juin 2017. *www.ccomptes.fr*. Retrieved from https://www.ccomptes.fr/sites/default/files/2017-07/20170629-RSPFP_0.pdf [in French].

18. Is Emmanuel Macron serious about privatisation? The French state is mismanaging its valuable corporate assets. *Economist*: Aug 3rd 2017. [www.economist.com](http://www.economist.com/news/business/21725797-french-state-mismanaging-its-valuable-corporate-assets-emmanuel-macron-serious-about). Retrieved from <https://www.economist.com/news/business/21725797-french-state-mismanaging-its-valuable-corporate-assets-emmanuel-macron-serious-about> [in English].

19. Agence Des Participations De L'état. Incarner l'État actionnaire. www.economie.gouv.fr. Retrieved from <https://www.economie.gouv.fr/agence-participations-etat> [in French].

20. Rapport D'activité L'Agence des participations de l'État. www.economie.gouv.fr. Retrieved from <https://www.economie.gouv.fr/l-ape-publie-son-rapport-d-activite-2015-2016> [in French].

21. Bpifrance. www.bpifrance.fr. Retrieved from <http://www.bpifrance.fr/A-la-une/Actualites/Bilan-d-activite-2016-24-4-milliards-d-euros-injectes-dans-l-economie-30933> [in French].

22. Caisse nationale de l'industrie. [200ans.caissedesdepots.fr](http://www.caissedesdepots.fr). Retrieved from <http://200ans.caissedesdepots.fr/>. <http://www.caissedesdepots.fr/2016-aujourd'hui-et-demain> [in French].

23. Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. "O komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych". isap.sejm.gov.pl. Retrieved from <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19961180561> [in Polish].

Е. С. Белоусова,

кандидат экономических наук,

старший научный сотрудник,

отдел государственных финансов,

ГУ "Институт экономики и прогнозирования НАН Украины"

Альтернативы использования доходов от управления государственной собственностью

В статье проанализированы доходы, полученные от управления объектами государственной собственности в Украине, и направления их использования. Обобщен опыт стран ЕС по управлению государственной собственностью. Предложены альтернативы распределения доходов от государственной собственности, в зависимости от уровня долговых обязательств государства и потребностей финансирования развития инновационной экономики. Разработаны предложения по совершенствованию статистики доходов и расходов Государственного бюджета Украины.

Ключевые слова: *государственная собственность, доходы и расходы государственного бюджета, государственный долг, бюджетные инвестиции, бюджетная статистика.*

O. S. Bilousova,

PhD in Economics,

Senior Researcher,

Department of Public Finance,

Institute of Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine

Alternatives to Using Revenues of Governmental Property Management

The article deals with the problems of the target orientation and efficiency of the use of resources received from the management of state-owned objects, which are extremely relevant in the context of budget deficit, growth of expenditures on repayment and servicing of public debt, and the necessity of state support to economic development processes. The purpose of the article is to study the alternative of using revenues from the management of state property and to develop, taking into account the experience of the EU countries, proposals for improving the budget statistics of incomes and expenditures of the State Budget of Ukraine.

It was found that over the period of 2012-2016, the total revenues from the management of state-owned objects amounted to UAH 266.7 billion. In 2015-2016 gains from privatization decreased. The total revenue from the management of state-owned objects in 2016 compared to 2015 decreased by UAH 14 billion. and amounted to 64 billion UAH. It has been established that the limited amount of such revenues requires an increase in the level of their use for the purpose of economic development and strengthening of the stimulating influence on investment processes in the country

It is concluded that alternatives to using revenues from state property management are the repayment of public debt; financing the creation and implementation of innovations; co-financing with private entities managing the modernization of the real economy sector on an innovative basis. It is proposed to introduce a special account within the budget to distinguish the formation and use of funds received from privatization and other types of management of state-owned objects. In order to improve the fiscal statistics of revenues

and expenditures of the State Budget of Ukraine, we consider it expedient to supplement the annual report on budget execution with the application, which will reflect the volume of accumulated in the year of funds in terms of sources of formation, and the amount of expenditures spent on the areas of use in the context of investment projects.

Key words: *governmental property, incomes and expenditures of the state budget, state debt, budgetary investments, budget statistics.*

Бібліографічний опис для цитування:

Білоусова О. С. Альтернативи використання доходів від управління державною власністю // Статистика України, 2017. № 3. С. 37–44.